

אסור שהזנב יכשכש בכלב - אבל כמה מילים על הזנב: היבטים כלכליים בקליטה

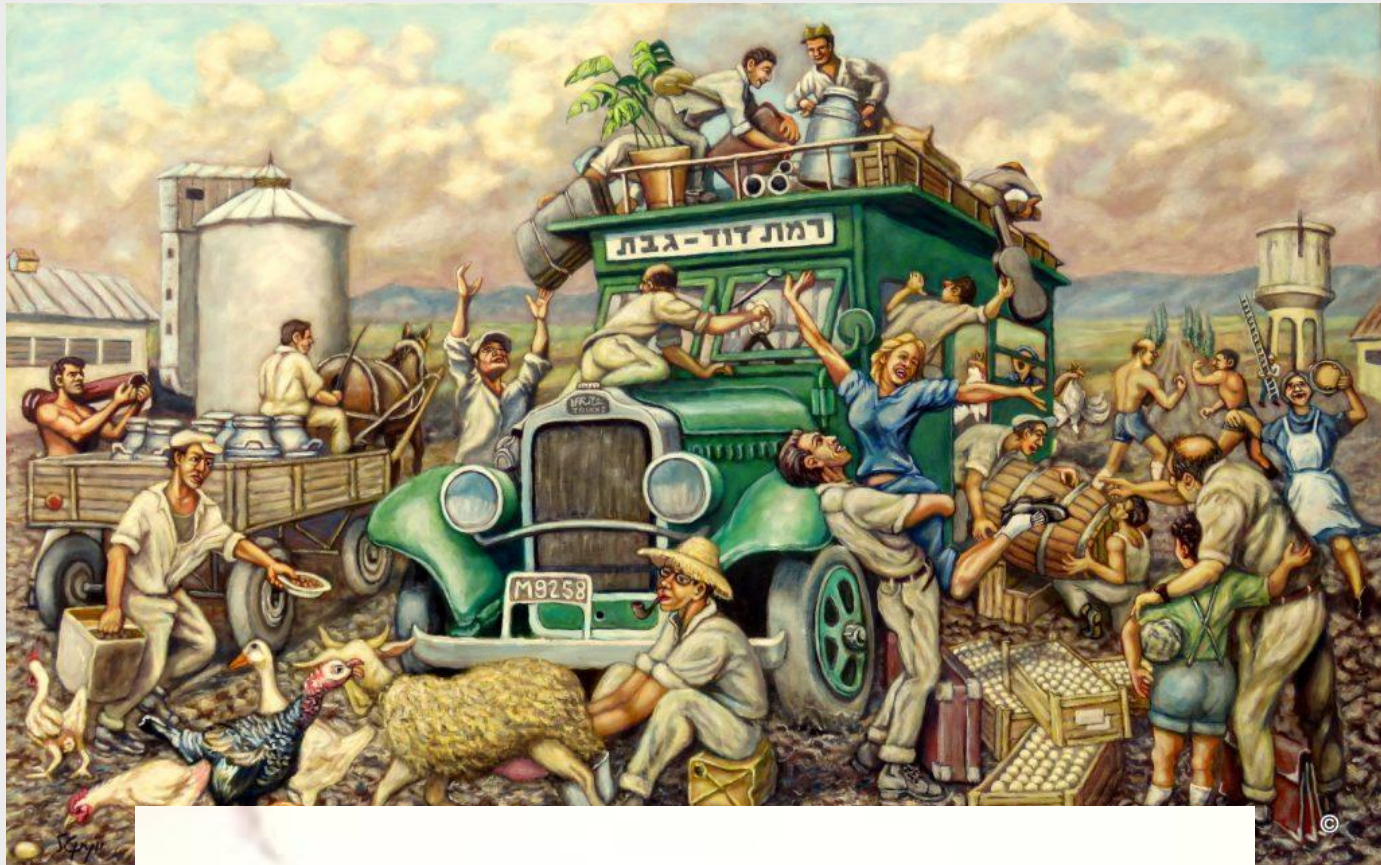
קורס רכזי
קליטה,
קיבוצומח,
פברואר 21

על מה נדבר?

במשקפי החבר:
תאוריה ופרקטיקה
שיקולים כלכליים
בקליטה לקיבוץ

במשקפי הקיבוץ:
תאוריה
ופרקטיקה
מטריצה של
קיבוץ שיתופי
ומתחדש,
ג"י הון ועבודה

במשקפי הקיבוץ

תוספת חברים: טוב או רע לקיימים?

בקיבוץ השיתופי:

הון:

- יותר פיות - פחות אוכל לכל פה. גידול במכנה ללא גידול במונה.
- עינת מזעזעת את התנועה הקיבוצית.

עבודה:

- בקיבוץ השיתופי - השוואה של תרומה שולית לעלות שולית. בדר"כ תוספת חיובית בגלל מבנה הוצאות ורמת חיים כבושה.
- ערך מוסף פוטנציאלי בתרומה ובפיתוח ענפים (פריון עבודה).
- בעיית פריון?

תוספת חברים: טוב או רע לקיימים?

בקיבוץ המתחדש:

הון:

גם כאן - יותר פיות - פחות אוכל לכל פה.
אבל: הסדרי שיוך ומדרג שימושים מנטרלים
במידה רבה את "המחיר".

עבודה:

על פניו כמעט לא רלבנטי בהגדרה.
אבל:

רשת בטחון מול מס פרוגרסיבי.
מס קהילה - יתרון לגודל.

כלכלה מעשית

ענף אופנתי בכלכלה - כלכלה אמפירית:
בדיקה ניסויית של טענות כלכליות.

מתאם מובהק - ככל שהקיבוץ גדול יותר, כך
כלכלית הוא חזק יותר.

שאלות:

מה כיוון הסיבתיות?

האם רלבנטי לקיבוץ המתחדש?

הון אנושי

(הגדרה כלכלית: הון אנושי - סך מיומנויות העובד. בשום אופן לא טענה "נורמטיבית").

מהן הסיבות לצמיחה כלכלית?

מה ההבדל בין מדינות עשירות לעניות? -
"תרבות",

קידמה מדעית וטכנולוגית,
השכלה.

**בממוצע מצטרפים לקיבוצים חברים עם הון
אנושי גבוה.**

שני קיבוצים זהים (ולו גם מתחדשים), למעט בהון
האנושי:

האם תשמר הזהות גם בעוד 20 שנה? מי ישיג?

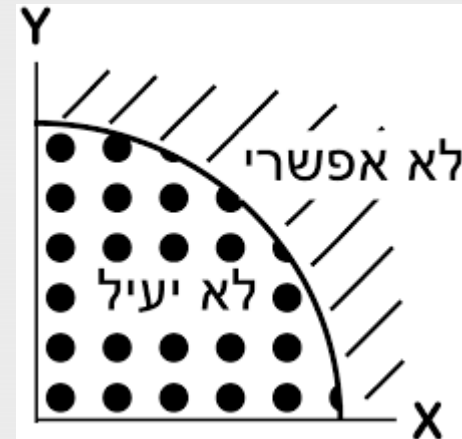
הון אנושי ופיסי

אמרנו "יותר פיות - פחות אוכל" אבל:
יזמויות כמקור תעסוקה ומשיכה להון אנושי
שיקים יזמויות וחוזר חלילה;
אקלים של חדשנות וטכנולוגיה;
רתימת הון אנושי להון פיננסי: הקמת ענפים
משותפים עם הקיבוץ?

..הבה נדבר קצת על כסף וזמן

פנאי

עבודה

מושג היסוד במדידה כלכלית - תועלת ולא כסף.
 $U = f(M, S, H, T, S....)$ כסף, בטחון, שמחה, טיולים ועוד.
כסף הינו אמצעי להשגת מטרות - ויש לו חשיבות עצומה
כמנגנון תמסורת להקצאה יעילה של משאבים.

למה זה רלבנטי?

תועלת מילדים מצייצים וציפורים שמתרוצצות
בחצר.

"בית אבות" (-1^*)
חיי קהילה מגוונים.
תרבות.

בישולולה.

המגוון וההתחדשות.

קיימים גם ב"הרחבות" אך טבעיים יותר בקיבוץ.
אקלים של איגום אינטרסים.

ומשהו שנשמע תאורטי אבל הוא לא:

המדינה העניקה גורמי ייצור להתיישבות ולא למתיישבים; לקיבוץ ולא לחבריו. סוגיית תת איכלוס.

להשקפת המדינה, הקצאת גורמי ייצור לקיבוץ נועדה לעודד התיישבות ולא כדי להעשיר קבוצה מוגדרת מתוך הישוב.

2048: 15 מיליון תושבים בישראל - הרבה לפני כן הצפופה העולם המערבי - עם השנים תתחדד סוגיית "הזכות לכפריות" ולבנייה בלתי רוויה; צריך לחדד את נימוקי כף הזכות.

ובאופן כללי - היכולת של הקיבוץ לשרוד ולשמור על יחודו מותנה בשמירה על האוטנטיות והימנעות מהתחפרות.

ונרד מגובה התאוריה לקרקע המציאות

חברות מלאה ואחידה מאחדת אינטרסים:
רווח מהרפת < ריח של הרפת < 0.

הקיבוץ מסבסד עפ"י רוב את "התושבים"; אין
לו מוטיבציה או כסף להיאבק בציפיות שלהם
לחיי קהילה מפותחים ללא תשלום -

מבני ציבור;

גיל רך (פעמים רוב הילדים של תושבים..);

ברירה;

חצר;

מוניציפלי.

..ואפילו נתחפר במציאות- עלויות נלוות לקיבוץ

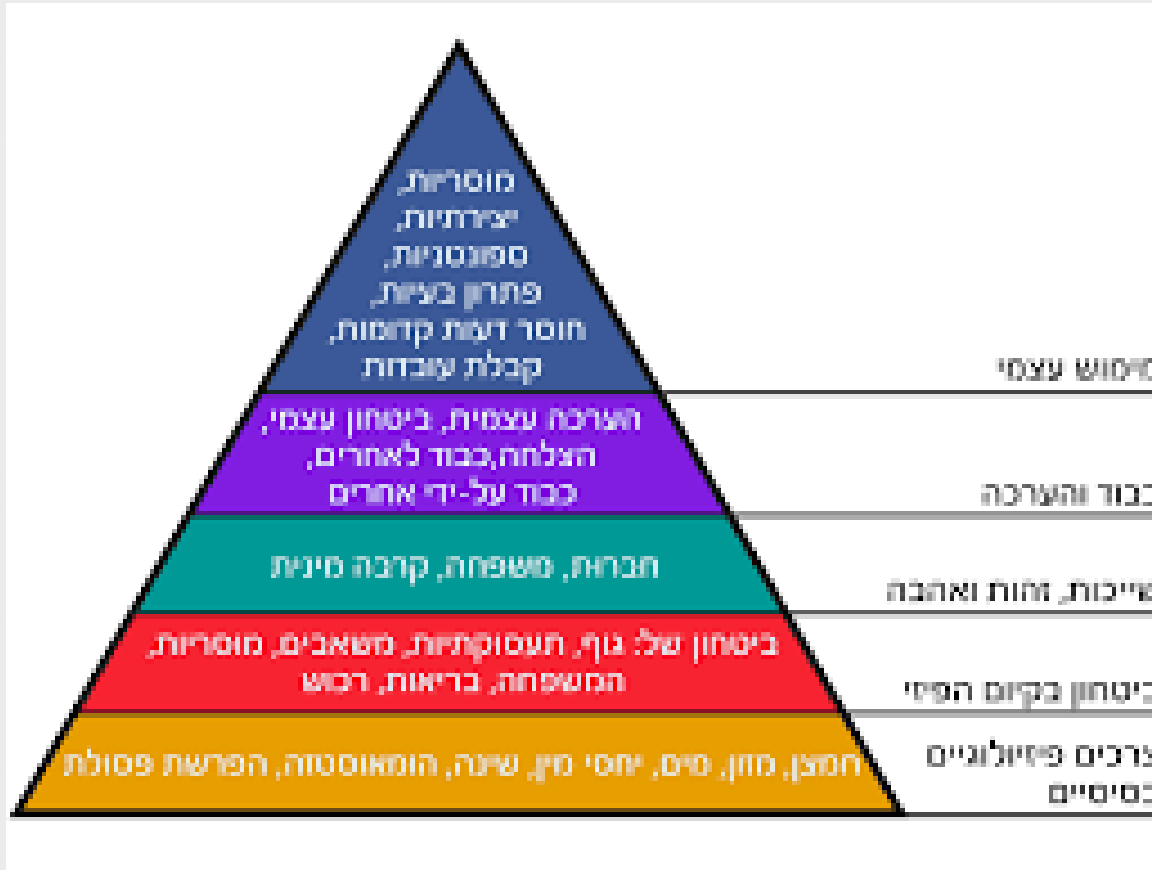
כמובן שתלוי באופי הפרויקט - קליטה
פרוביזורית או קליטה מאורגנת, כמה יחידות
וכו'; ובעיקר - עד כמה הקיבוץ גובה
מהנקלטים/בונים
אבל בגדול - מרכזי עלות:

מיליוני ש"ח	מאות אלפי ש"ח	עשרות אלפי ש"ח	אחר
השתתפות בעלויות הבנייה - עפ"י רוב תשתיות. כ- 200 א"ש לבית.	מרכז קליטה (עלות מצטברת לאורך השנים)	הכנת שכונה חדשה - יועצי תכנון; אדריכלות; יעוץ משפטי; יעוץ מס; לפעמים "שיווק"...	עלות החיכוך עם הקיבוץ וחבריו. צוות היגוי בניה.
השתתפות בעלויות שיוך	הכנת שכונה חדשה - כל היועצים לעיל..		

במשקפי החבר

נבחן לפי מאסלו ונבנה "מאסלו קיבוצי":

קיבוץ < ? עיר

קיבוץ < עיר

קיבוץ < עיר

קיבוץ < < עיר

קיבוץ < < < עיר

הפרוס והקונס

רשת בטחון

רווחים מנכסי הקיבוץ

סבסוד הוצאות מחיה

זכאות לרכישת מגרש לילדים

הטבות בשיוך דירות

קהילה איכותית ערכית

"אני חבר קיבוץ"

מיסים

השתת' בחובות הקיבוץ?

סבסוד נוכחי ע"י הקיבוץ

"חופש ופרטיות"?

"חובת מגורים"

קהילה איכותית ערכית?

"אני חבר קיבוץ"?

..ושוב נרד משמי התאוריה לקרקע המציאות:

"עולה עולה לנו, כמה זה עולה לנו"

אלפי ש"ח	העברת הבית
יכול להיות יקר, יכול להיות חיובי..	שינוי מקום עבודה?
0-250,000 ₪.	דמי הצטרפות/קליטה
300,000-2,000,000 ₪	בניית/רכישת בית כולל תשתיות
0/50,000/200,000 ₪	תשלום עבור הקרקע - מקדמה למנהל
91%/33%/3.75%/0% 0-4,000,000 ₪	תשלום עבור הקרקע - תשלום מלא למנהל
בדר"כ כחצי מיליון ₪ כולל מיסוי	
200,000-4,000,000 ₪	חלופית: רכישת בית קיים

דמי הצטרפות

זנב, לא כלב.

רוב הקיבוצים גובים דמי הצטרפות מנקלטים.

בדר"כ הנחה לבני קיבוץ.

פעמים סכום "סתמי", פעמים נגזר מנכסי הקיבוץ, ואז:

5 "ראשי נזק" פוטנציאלים - נכסי המשק, נכסי הקהילה, מקרקעין
(?!?), תשתיות, ונכסים בלתי מוחשיים*.

פעמים צוותא חדא עם מדרג שימושים.

פעמים במזומן, פעמים מתוך רווחים, פעמים משולב.

יכולים לשקף ערך נכסי, אך מיסוי גבוה אם ישקפו ערך נדלנ"י (או שלא
יהיה ניתן להסבר ורשות המיסים תקבע שמשקף ערך נדלני) וקושי אפשרי מול רמ"י ככל
שהתשלום הוא עבור הקרקע.

עוד על המיסוי - בהמשך.

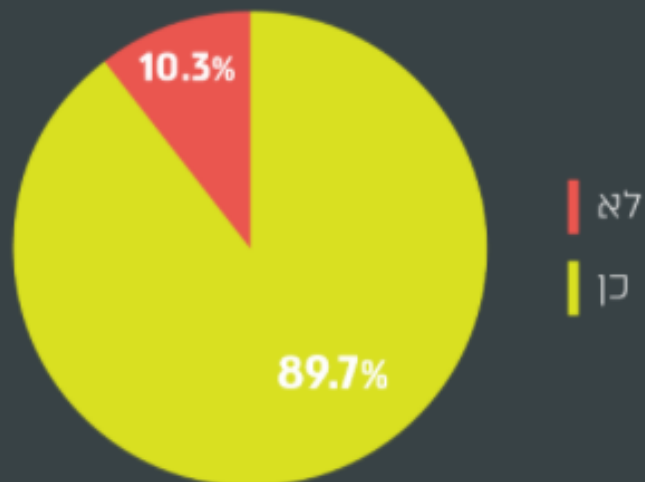
נתונים מסקר הקליטה 2020 - מחלקת קליטה בתנועה

דמי הצטרפות

דמי ההצטרפות שגובים הקיבוצים מבוססים על אחד או יותר מהמרכיבים הבאים:

- ◀ הצטרפות להון האגודה
- ◀ הצטרפות לערבות ההדדית
- ◀ תשתיות עבר

האם נגבים דמי הצטרפות לקיבוץ?

גובה דמי ההצטרפות נע בין 5,000 ₪ ל-250,000 ₪ לחברה

90% מהקיבוצים גובים דמי הצטרפות מחברים חדשים

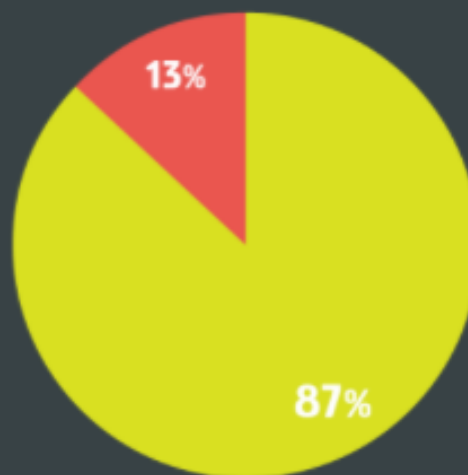
נתונים מסקר הקליטה 2020 - מחלקת קליטה בתנועה

דמי הצטרפות - הנחות "בגין הורים"

87% מהקיבוצים נותנים הנחה
לבנות/י קיבוץ על דמי הצטרפות

שיעור מכלל המשיבים*	גובה ההנחה
14.5%	עד 50% הנחה
39%	50% הנחה
16.5%	בין 50%-100% הנחה
12.6%	100% הנחה

לא
כן

האם יש הנחה
לבת/י קיבוץ על
דמי הצטרפות?

שיוך נכסים - מדרג שימושים

צדק עם הוותיקים;
הסרת חסמי קליטה.

מקטין את האטרקטיביות של ההצטרפות
לחברות;

מנסח ומשתית מערכת יחסים המבוססת על
כסף ותועלת.

מיסוי

מגוון פעולות פוטנציאליות: קליטה, שיוך, איזון, בינוי, שיוך, השבחה תכנונית.

מגוון סוגי מס פוטנציאלים: הכנסה, הון, שבח, רכישה, מע"מ, השבחה.

(פעם גם בולים, רכוש, ירושה, מכירה..)

- יעוץ צמוד;
- תכנון מבעוד מועד;
- זריזות ומודעות.

בפרט:

רשויות המס התאהבו לאחרונה בדמי הצטרפות -

• בניית הסכום על בסיס פרמטרים כלכליים ועיגון בהסכמים ובהחלטות;

• העברת דמי ההצטרפות או חלקם לקרנות חוץ מאזניות (קרן תשתיות; קרן עזרה הדדית וכו').

הקטנת עלויות

✓ השתתפות הקיבוץ

✓ עלות הקרקע:

- דיור בר השגה;
- מגוון גדלים;
- "התחדשות כפרית";
- בנייה רוויה;
- בנייה לגובה.

✓ הוצאות מרוכזות ליועצים - מיסוי, משפטי,
תכנוני, אדריכלי, ניהול ופיקוח

סיוע לחבר

סיוע מהקיבוץ?

סיוע מהתנועה? מסלול הלוואות בערבות קמ"ע
הלוואות משקי הקיבוצים לבנייה, איזון, דמי הצטרפות
וכו'.

הלוואות משקי הקיבוצים והארגונים האזוריים (?)
וערבות קמע לשיוך

"אתה בטוח?"

לא:

מומחה לכלכלה הוא מי שיידע
מחר, למה הדברים שחזה אתמול
לא התגשמו היום.

צ'ארלס
שולץ

